

2022

SANSKRIT

(Major)

Paper : 5.1

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Explain in Sanskrit any two of the following Rks mentioning the name of the Seer, Metre and Deity in each case : 5×2=10

(a) यो हत्वाहिमरिणात्सप्त सिन्धु-
न्यो गा उदाजदपथा वलस्य ।
यो अश्वमनोरन्तरिणि जजान
संवृक्समत्सु स जनासु इन्द्रः ॥

(b) अहं सोममाहुनसं बिभ-
र्म्यहं त्वष्टारमुत पूषणं भगम् ।
अहं दधामि द्रविणं हविष्मते
सुप्रान्ये इ यजमानाय सुन्वते ॥

- (c) समानो मन्त्रः समितिः समानी
समानं मनः सह चित्तमेषाम् ।
समानं मन्त्रमभि मन्त्रये वः
समानेन वो हविषा जुहोमि ॥

2. (a) Write a note on the content of the 'संज्ञानसूक्त'
of the *Rgveda*. 10

Or

- (b) "संसवे निष्केवल्ये निविद्वानीयस्य पुरस्तात् 'यो जात एव' इति
सूक्तं शंसेत्"—Explain.

3. Write grammatical notes on any four of the
following : 2×4=8

हत्वा ; जजान ; अपधा ; विभर्मि ; आहनसम् ; जुहोमि ।

4. Answer the following questions in brief : 1×7=7

- (a) "गृत्समदो ब्रूते"

Who is गृत्समद referred to here?

- (b) "अत्रेतिहासो बृहदेवतायामुक्तः"

What is बृहदेवता?

- (c) In which *Maṇḍala* of the *Rgveda* the 'इन्द्रसूक्त'
is found which is prescribed as your text?

- (d) "नृम्णस्य मृत्वा स जनास इन्द्रः"

What is the meaning of the term 'नृम्णस्य'?

- (e) How many Mantras are there in the
Devīsūkta of the *Rgveda*?

- (f) "भूरिस्थानां भूर्यविशयन्तीम्"

Disjoin the Sandhi of the word 'भूर्यविशयन्तीम्'.

- (g) Who is the God (देवता) of the संज्ञानसूक्त of
the *Rgveda*?

5. Translate into English any one of the following : 5

- (a) असंबाधं मध्यतो मानवानां
यस्या उद्धतः प्रवतः समं बहु ।
नानावीर्या ओषधीर्या विभर्ति
पृथिवी नः प्रथतां राध्यतां नः ॥

- (b) यस्यामार्षः परिचसाः समानी-
रहोरात्रे अप्रमादं क्षरन्ति ।
सा नो भूमिर्भूरिधारा पयों दुहा-
मथो उक्षतुर्वर्षसा ॥

6. (a) Give an introduction of the 'भूमिसूक्त' of the
Atharvaveda. 10

(Turn Over)

Or

(b) Explain the following Mantra :

यस्याश्चतस्रः प्रदिशः पृथिव्याः

यस्यामर्चं कृष्टयः संवभृवुः।

या विभर्ति बहुधा प्राणदेजत्

सा नो भूमिर्गोष्वप्यन्नं दधातु ॥

7. Explain the following :

10

(a) स हास्मैव्वाचमुवाच। विभृहि मा पारयिष्यामि त्वेति
 कस्मान्मा पारयिष्यसीत्यौघ इमाः सर्वाः प्रजा निर्व्वोढा
 ततस्त्वा पारयितास्मीति। कथं ते भृतिरिति।

Or

(b) Write the significance of the story
 'मनुमत्स्यकथा' of the Śatapatha-Brāhmaṇa.

★ ★ ★